

ПРОПОЗИЦІЇ

Міністерства цифрової трансформації України
до проекту Закону України
«Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших
законодавчих актів України щодо впровадження міжнародного автоматичного
обміну інформацією про доходи, отримані через цифрові платформи»
Кабінет Міністрів України
реєстраційний номер 13232 від 30.04.2025
до першого читання

1. Надано зауваження та пропозиції.

2.1. Проектом Закону пункт 14.1.286.1. статті 14 Податкового кодексу України запропоновано викласти у такій редакції:
«платформа (цифрова платформа) — будь-яке програмне забезпечення, включаючи вебсайт, його частину або додатки (у тому числі мобільні додатки), що доступне для користувачів та дозволяє продавцям товарів та послуг здійснювати комунікацію з іншими користувачами для здійснення прямо або опосередковано звітної діяльності для таких користувачів. Операції, що забезпечуються платформою, також можуть включати збір, розрахунок та виплату (зарахування) винагороди за звітну діяльність.»

Повідомляємо про те, що на сьогодні здійснюється процес імплементації законодавства Європейського Союзу у сфері цифрової економіки, а саме:

- Регламенту (ЄС) 2022/2065 Європейського Парламенту та Ради від 19 жовтня 2022 року про єдиний ринок цифрових послуг і внесення змін до Директиви 2000/31/ЄС (Digital Services Act) (далі - Регламент (ЄС) 2022/2065) ;
- Регламенту (ЄС) 2022/1925 Європейського Парламенту та Ради від 14 вересня 2022 року про конкурентні та чесні ринки в цифровому секторі та про внесення змін до Директив (ЄС) 2019/1937 та (ЄС) 2020/1828 (Digital Markets Act);
- Регламенту (ЄС) 2019/1150 Європейського Парламенту та Ради від 20 червня 2019 року про сприяння чесності та прозорості для бізнес-користувачів онлайн-посередницьких послуг.

Україна активно співпрацює з Європейською Комісією стосовно обрання імплементаційного підходу як для країни, яка є кандидатом на членство в ЄС, враховуючи комплексність та складність актів та специфіку нагляду та контролю за їх впровадженням.

Запропоноване пунктом 14.1.286.1. проекту Закону визначення терміну «платформа (цифрова платформа)» фокусується переважно на функціональних аспектах посередництва, але не повністю враховує технічну сутність платформи як послуги інформаційного суспільства, що є важливим у контексті права ЄС.

Відповідно до Регламенту (ЄС) 2022/2065 онлайн-платформи розглядаються як постачальники послуг інформаційного суспільства, що зберігають і поширюють інформацію користувачів. Запропоноване доповнення інтегрує аспекти зберігання інформації, що є ключовим елементом у визначенні онлайн-платформи згідно з Регламентом (ЄС) 2022/2065. Це дозволить забезпечити майбутню сумісність режиму автоматичного обміну податковою інформацією з режимом регулювання Регламенту 2022/2065, коли Україна повністю імплементує його як частину acquis ЄС в рамках процесу євроінтеграції.

Розширене визначення сприятиме правовій визначеності у випадках, коли один і той самий суб'єкт підпадатиме під дію кількох режимів регулювання (податкова звітність відповідно до Податкового кодексу України та правила Регламенту (ЄС) 2022/2065 щодо модерації контенту та прозорості). Уникнення суперечностей у базових визначеннях також полегшить правозастосування для суб'єктів господарювання та державних органів.

Враховуючи зазначене, пропонуємо пункт 14.1.286.1. статті 14 Податкового кодексу України у редакції проекту Закону викласти так:

*«платформа (цифрова платформа) – будь-яке програмне забезпечення, включаючи вебсайт, його частину або додатки (у тому числі мобільні додатки), що доступне для користувачів та дозволяє продавцям товарів та послуг здійснювати комунікацію з іншими користувачами для здійснення прямо або опосередковано звітної діяльності для таких користувачів, **а також забезпечувати на запит користувача зберігання та поширення інформації.** Операції, що забезпечуються платформою, також можуть включати збір, розрахунок та виплату (зарахування) винагороди за звітну діяльність. Операції, що забезпечуються платформою, також можуть включати збір, розрахунок та виплату (зарахування) винагороди за звітну діяльність.*

Термін «платформа» не включає програмне забезпечення, яке не впливає на можливість здійснення звітної діяльності та забезпечує виключно здійснення хоча б однієї з таких операцій:

*обробку платежів, що здійснюються щодо звітної діяльності;
інформування щодо або рекламу звітної діяльності для користувачів;
перенаправлення або переведення користувачів на платформу.»*

2.2. Також звертаємо увагу, що у запропонованому проектом Закону пункті 14.1.286.1. вживається словосполучення «..продавцям товарів та послуг..».

Згідно з чинним законодавством, а саме відповідно до пункту 24 частини 1 статті 1 Закону України «Про захист прав споживачів» від 10 червня 2023 року № 3153-IX: «продавець - суб'єкт господарювання, який згідно з договором реалізує споживачу товари/харчові продукти та/або пропонує їх для реалізації».

Тобто, відповідно до чинного законодавства, термін «продавець» стосується лише суб'єктів, які здійснюють реалізацію товарів, а не виконують роботи чи

надають послуги. Враховуючи зазначене, з метою забезпечення повноти правового регулювання та усунення термінологічної неузгодженості, пропонується замінити запропоноване у пункті словосполучення «продавці товарів та послуг».

2.3. Проектом Закону пункт 14.1.286.7. статті 14 Податкового кодексу України запропоновано викласти у такій редакції:

«продавець – користувач платформи (фізична особа чи організація), який на підставі договору з оператором платформи зареєстрований на платформі у будь-який момент часу протягом звітного періоду для здійснення звітної діяльності.»

Відповідно до запропонованої редакції, «продавець» визначається як користувач платформи, який на підставі договору з оператором платформи зареєстрований на платформі для здійснення звітної діяльності.

Водночас, відповідно до пункту 24 частини 1 статті 1 Закону України «Про захист прав споживачів» від 10 червня 2023 року № 3153-IX: «продавець - суб'єкт господарювання, який згідно з договором реалізує споживачу товари/харчові продукти та/або пропонує їх для реалізації».

Тобто такий термін застосовується виключно до суб'єктів господарювання (юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми та форми власності або фізичних осіб-підприємців, що здійснюють господарську діяльність).

Запропоноване розширення терміну «продавець» на фізичних осіб, які не мають статусу суб'єкта господарювання, суперечить принципу юридичної визначеності, що може призвести до неоднозначного тлумачення норм права, ускладнити правозастосовну практику та створити правову невизначеність для суб'єктів господарювання.

2.4. Проектом Закону пункт 14.1.286.10. статті 14 Податкового кодексу України запропоновано викласти у такій редакції:

«виключений продавець – продавець, який є:

- 1) урядовою організацією
- 2) організацією, акції якої регулярно торгуються на одному або декількох організованих ринках цінних паперів та їх пов'язані особи; або
- 3) організацією, яка за допомогою платформи здійснила понад 2 000 операцій з надання в оренду нерухомості щодо однієї одиниці оголошення.»

Для цілей цього підпункту одна одиниця оголошення включає всі номери (місця), кімнати або інші спеціально обладнанні приміщення, що знаходяться за однією адресою та пропонуються для надання в оренду через платформу одним продавцем.

Для цілей цього підпункту урядова організація означає Уряд України або іншої юрисдикції, будь-який орган державної влади або місцевого самоврядування чи політичний підрозділ іншої юрисдикції (який для уникнення сумнівів включає орган влади штату, провінції, округу або муніципалітету) або будь-яке агентство чи

орган, що повністю підконтрольний Україні чи іншій юрисдикції, або будь-якому суб'єкту із зазначених вище (кожен з них – «урядова організація»);»

Повідомляємо, що зазначений пункт не відповідає Розділу I Додатку V «Визначення термінів» (підпункт d) Директиви (ЄС) 2021/514, оскільки:

- не відносить до «виключених продавців» продавців які здійснили за звітний період менше 30 продажів товарів на загальну суму не більше 2 000 євро, як це передбачено Директивою (ЄС) 2021/514;
- виключення передбачені підпунктам 2 та 3 пункту 14.1.286.10 законопроекту стосуються організацій (що є вужчим ніж суб'єкт господарювання, зокрема не включає фізичних осіб підприємців), в той час як в Директиві (ЄС) 2021/514 йдеться про суб'єктів господарювання.

Враховуючи вищевикладене, пропонуємо привести визначення «виключеного продавця» у відповідність до відповідного визначення, наведеного в Розділі I Додатку V «Визначення термінів» Директиви (ЄС) 2021/514, зокрема:

запропонований проектом Закону пункт 14.1.286.10 Податкового кодексу України

доповнити підпунктом 4 такого змісту: **«4) особа, яка за допомогою платформи здійснила менше 30 операцій з продажу товарів і загальна сума сплаченої або нарахованої оплати за якими не перевищила суму еквіваленту 2 000 євро протягом звітного періоду.»**;

в підпункті 2 слова «організацією, акції якої» замінити словами «**суб'єктом господарювання, акції якого**»;

в підпункті 3 слова «організацією, яка за допомогою платформи здійснила» замінити словами «**суб'єктом господарювання, який за допомогою платформи здійснив**».

2.5. Проектом Закону пункт 14.1.286.11. статті 14 Податкового кодексу України запропоновано викласти у такій редакції:

«звітна діяльність – будь-який з таких видів діяльності, що здійснюється продавцем через платформу за винагороду:

- а) надання в оренду нерухомого майна, у тому числі житлової та нежитлової нерухомості, а також будь-якого іншого нерухомого майна та місць для паркування;*
- б) особисті послуги;*
- в) продаж товарів;*
- г) надання в оренду транспортних засобів.*

Для продавця, який не є резидентом України, звітна діяльність не включає діяльність, що ним здійснюється як працівником оператора платформи, або працівником пов'язаної організації оператора платформи. Термін «пов'язана організація» визначається відповідно до вимог підпункту 14.1.286.2 пункту 14.1 цієї статті.

Для цілей визначення звітної діяльності особою послугою є послуга (включаючи виконання роботи), що надається (виконується) протягом певного часу та/або за завданням (замовленням) користувача платформи однією або кількома особами, які діють самостійно або від імені організації, і вона може надаватись або виконуватись фактично або онлайн.»

Проте, відповідно до пункту 14.1.286.7 проекту Закону, термін «продавець» визначається як «користувач платформи (фізична особа чи організація)», який зареєстрований на платформі для здійснення звітної діяльності. Водночас, аналіз пункту 14.1.286.11 вказує на те, що термін «користувач платформи» також застосовується до суб'єктів, які виступають замовниками (споживачами) послуг, що надаються на платформі.

Таким чином, у законопроекті присутня термінологічна невизначеність щодо правового статусу «користувача платформи», оскільки даний термін використовується в тексті проекту Закону для позначення суб'єктів із різним правовим статусом та функціональним призначенням: в одному випадку, виключно як постачальників товарів, робіт чи послуг (продавців), а в іншому – як отримувачів таких товарів, робіт чи послуг (замовників, споживачів).

2.6. Проектом Закону запропоновано доповнити Податковий Кодекс України статтею 178¹ такого змісту:

«Оподаткування доходів фізичних осіб – підзвітних продавців від здійснення звітної діяльності через цифрові платформи.»

Також, проектом Закону пункт 178¹.1. статті 178¹ Податкового кодексу України запропоновано викласти у такій редакції:

«Дохід фізичної особи – підзвітного продавця від здійснення звітної діяльності через хоча б одну платформу оподатковується за ставкою, визначеною пунктом 167.2 статті 167 цього Кодексу, за умови виконання фізичною особою – підзвітним продавцем вимог пункту 178¹.2 цієї статті.

Для цілей цієї статті доходом фізичної особи – підзвітного продавця від здійснення звітної діяльності є дохід, визначений абзацом п'ятим пункту 164.1 статті 164 цього Кодексу.

Дохід фізичної особи – підзвітного продавця від здійснення звітної діяльності оподатковується в загальному порядку та за ставкою, встановленою пунктом 167.1 статті 167 цього Кодексу, якщо оператор платформи (крім виключеного оператора платформи) не виконує обов'язки, встановлені пунктом 347.2 статті 347 цього Кодексу.

Враховуючи вищевикладене, податкові наслідки для фізичних осіб-підзвітних продавців поставлені в залежність від належного виконання обов'язків іншими учасниками податкових правовідносин.

Пропонуємо доповнити пункт 178¹.1. статті 178 текстом такого змісту:

«Підзвітний продавець має право отримувати від оператора платформи інформацію про виконання ним обов'язків, передбачених пунктом 347.2 статті

347 цього Кодексу, що впливають на ставку оподаткування доходів підзвітного продавця.»

2.7. Проектом Закону запропоновано доповнити статтю 347 Податкового Кодексу України пунктом 347.4.2.1. такого змісту:

«Щодо підзвітного продавця, який є фізичною особою:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності);
- 2) основну адресу проживання;
- 3) ідентифікаційний податковий номер (ІПН), присвоєний такому продавцю у юрисдикції податкового резидентства, у тому числі кожен юрисдикцію, яка видала ІПН, та, за відсутності ІПН, місце народження такого продавця;
- 4) індивідуальний податковий номер платника ПДВ такого продавця, за наявності;
- 5) дату народження.»

Звертаємо увагу, що збір **основної адреси проживання** може розглядатися як неправомірний збір персональних даних, оскільки для податкових цілей достатньо юридичної адреси або адреси для листування. Також, запропонована норма не містить вимог щодо забезпечення безпеки при зберіганні та передачі персональних даних підзвітних продавців.

З метою удосконалення правового регулювання та забезпечення захисту персональних даних підзвітних продавців, пропонується розглянути низку змін до законопроекту, зокрема:

1. Доцільно розглянути питання щодо виключення з переліку обов'язкової інформації, що надається підзвітними продавцями-фізичними особами, відомостей про місце народження за умови наявності індивідуального податкового номера (ІПН), що забезпечить оптимізацію обсягу персональних даних, які підлягають обробці.
2. З метою запобігання надмірності в обробці персональних даних, пропонується змінити формулювання "основна адреса проживання" на "адреса для податкової кореспонденції".
3. Вважається за необхідне встановити в законодавчому порядку вимоги до операторів платформ щодо забезпечення належного рівня захисту персональних даних підзвітних продавців під час їх збору, зберігання та передачі.
4. Пропонується врегулювати питання забезпечення права підзвітних продавців на доступ до інформації, яка про них збирається та передається, шляхом запровадження процедури, що надає можливість ознайомлення з такою інформацією та подання заяв про виправлення недостовірних даних.
5. Слід законодавчо визначити граничні строки зберігання персональних даних операторами платформ після завершення податкового періоду, за який вони звітують, з метою уникнення надмірного зберігання персональних даних.

2.8. Проектом Закону запропоновано доповнити Податковий Кодекс України статтею 347 «Міжнародний автоматичний обмін інформацією про доходи, отримані через цифрові платформи.». Однак, у запропонованій редакції відсутні норми, що передбачають захист інформації про підзвітних продавців у порядку, визначеному законодавством.

На підставі вищенаведеного, пропонуємо доповнити статтю 347 пунктом 347.9 такого змісту:

«347.9. Захист інформації про підзвітних продавців

347.9.1. Контролюючий орган забезпечує належний захист інформації про підзвітних продавців, отриманої відповідно до цієї статті, з дотриманням вимог Закону України «Про захист персональних даних» та відповідних міжнародних угод.

347.9.2. Контролюючий орган забезпечує впровадження технічних та організаційних заходів для захисту інформації від несанкціонованого доступу, випадкової втрати, знищення або пошкодження.

347.9.3. Підзвітні оператори платформи забезпечують використання захищених каналів передачі даних при поданні звітів про доходи підзвітних продавців відповідно до технічних вимог, встановлених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

347.9.4. Підзвітні продавці мають право на доступ до інформації про них, що міститься у звітах про доходи підзвітних продавців, та право вимагати виправлення недостовірної інформації в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.»

Проектом Закону запропоновано доповнити статтю 347 пунктом 347.4. Належна комплексна перевірка продавців платформи. Законопроект наразі не містить положень щодо строків та періодичності оновлення інформації про продавців, що є важливим аспектом забезпечення її актуальності та достовірності.

Враховуючи вищевикладене, пропонуємо доповнити пункт 347.4 «Належна комплексна перевірка продавців платформи» підпунктом 347.4.5 такого змісту:

«347.4.5. Підзвітний оператор платформи проводить повторну верифікацію інформації про існуючих продавців після закінчення 36 місяців з моменту первинної верифікації або останньої повторної верифікації. Для продавців, які були зареєстровані до набрання чинності цією статтею, підзвітний оператор платформи проводить належну комплексну перевірку до 31 грудня 2026 року».

2.9. Відповідно до поточної редакції проекту Закону, оподаткуванню підлягають усі операції через цифрові платформи, при цьому передбачена пільгова ставка 5% (плюс 5% військового збору) лише для перших трьох продажів на суму до

2000 євро. Це створює ситуацію, коли звичайні громадяни, які продають власні вживані речі (одяг, побутову техніку, дитячі речі тощо), мають сплачувати податок з таких продажів, хоча при купівлі цих речей вони вже сплатили ПДВ. Виникає фактичне подвійне оподаткування, яке непропорційно обтяжує фізичних осіб, що не здійснюють систематичної підприємницької діяльності.

Пропонуємо запровадити звільнення від оподаткування доходів, отриманих фізичними особами від продажу вживаних особистих речей через цифрові платформи, якщо сукупна вартість таких продажів не перевищує певний встановлений ліміт. Разом з цим, встановити критерії для визначення "вживаних особистих речей" (наприклад, речі, що були у використанні власника понад 1 рік, не використовувались у комерційних цілях, не є підакцизними товарами).

2.10. Відповідно до поточної редакції проекту Закону передбачено, що для отримання пільгової ставки оподаткування 5% (плюс 5% військового збору) громадянам необхідно відкрити спеціальний рахунок для здійснення звітної діяльності та надати банку згоду на розкриття інформації, що містить банківську таємницю. Ця вимога створює значне адміністративне навантаження, особливо для осіб, які не мають досвіду взаємодії з банківською системою або проживають у віддалених населених пунктах. Крім того, фізична присутність у банківській установі для відкриття рахунку може бути проблематичною в умовах воєнного стану та пандемічних обмежень.

Пропонуємо запровадити спрощену процедуру відкриття спеціального рахунку з можливістю дистанційного оформлення через онлайн-банкінг або безпосередньо через інтерфейс цифрової платформи, інтегрований з банківськими сервісами. Також пропонується передбачити можливість використання існуючих рахунків фізичних осіб з додатковим маркуванням операцій, пов'язаних зі звітною діяльністю, замість відкриття окремого рахунку.

2.11. Відповідно до поточної редакції проекту Закону передбачено суттєві зміни в оподаткуванні доходів, отриманих через цифрові платформи, включаючи нові вимоги до звітності операторів платформ та користувачів, необхідність відкриття спеціальних рахунків та інші нововведення. Однак, відсутність перехідного періоду для адаптації до цих змін може призвести до значних складнощів як для операторів платформ (особливо малих та середніх), так і для громадян, які використовують ці платформи для продажу товарів чи послуг.

Пропонуємо передбачити перехідний період тривалістю не менше 12 місяців з моменту набрання чинності законом, протягом якого:

- Податкові органи здійснюватимуть лише моніторинг та інформування, без застосування штрафних санкцій;
- Буде проведено широку інформаційну кампанію щодо нових правил;
- Оператори платформ матимуть час для адаптації своїх технічних систем до нових вимог звітності;

- Громадяни матимуть можливість ознайомитися з новими правилами та відкрити спеціальні рахунки без ризику санкцій.

2.12. Проектом Закону (зокрема, пунктом 347.2.2. статті 347 Податкового кодексу України у редакції проекту Закону) передбачено, що облік підзвітного оператора платформи, який є нерезидентом, здійснюється «шляхом електронної ідентифікації з використанням доменного імені нерезидента та/або, за бажанням особи-нерезидента з використанням інших дозволених технологій електронної ідентифікації». Однак, ця норма є загальною і не визначає конкретних механізмів такої ідентифікації, що створює правову невизначеність та може ускладнити взаємодію з міжнародними цифровими платформами.

Пропонуємо розробити та закріпити на рівні закону чіткий порядок електронної ідентифікації операторів платформ-нерезидентів.

2.13. Пунктом 1 Положення про Міністерство цифрової трансформації України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 р. № 856, визначено, що Мінцифри є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики: у сферах цифровізації, цифрового розвитку, цифрової економіки, цифрових інновацій та технологій, робототехніки та роботизації, розвитку штучного інтелекту, розвитку напівпровідникових технологій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства, інформатизації; у сфері впровадження електронного документообігу; у сфері розвитку цифрових навичок та цифрових прав громадян; у сферах відкритих даних, публічних електронних реєстрів, розвитку національних електронних інформаційних ресурсів та інтероперабельності, електронних комунікацій та радіочастотного спектра, розвитку інфраструктури широкопasmового доступу до Інтернету, електронної комерції та бізнесу; у сфері надання електронних та адміністративних послуг; у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг; у сфері розвитку ІТ-індустрії; у сфері розвитку та функціонування правового режиму Дія Сіті; у сфері хмарних послуг; у сфері організації та проведення азартних ігор та лотерейній сфері.

Проектом Закону передбачено внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів.

Кодекс, зокрема, доповнено новою статтею «Міжнародний автоматичний обмін інформацією про доходи, отримані через **цифрові платформи**», якою визначено основні вимоги до встановлення підзвітними операторами **платформ** підзвітних продавців та подання звітів про доходи, отримані підзвітними продавцями через платформи, для цілей Багатосторонньої угоди DPI.

Слід зазначити, що у проекті Закону одночасно використовуються в одному значенні як поняття «**цифрова платформа**» так і «**платформа**».

Враховуючи викладене, з метою забезпечення однозначного тлумачення вжитої термінології у тексті проекту Закону, а також для його однозначного розуміння та практичного застосування, пропонуємо **застосовувати словосполучення «цифрова платформа»** у відповідних відмінках щодо всього проекту Закону.

**Перший заступник Міністра цифрової
трансформації України**

Олексій ВИСКУБ

СЕД АСКОД - Міністерство цифрової трансформації України
№ документа: СДЗ-131/19
Дата реєстрації: 06.06.2025
Сертифікат: 382367105294AF9704000000CFB35F004EC4B903
Дійсний з: 01.04.2025 12:09:58
Дійсний до: 18.11.2026 13:24:56
Підписувач: Вискуб Олексій Анатолійович
Мітка часу: 06.06.2025 22:35:04